

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań.

Działając na podstawie art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r., poz. 697 ze zm.), w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

1. Określenie zadań własnych gminy

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 ze zm.) spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Art. 176 powołanej ustawy określa zadania własne gminy dotyczące działań związanych z organizacją pieczy zastępczej na terenie gminy, i tak do zadań należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

2. Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Gminy Nowinka Nr X/79/16. Głównym celem programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania, a także wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

W 2017r. realizowane były następujące cele szczegółowe zawarte w Programie.

I. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny obejmuje wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym, z niepełnosprawnością i problemami długotrwałego bezrobocia.

Realizatorem tego zadania był przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince. Z udzielanej pomocy w 2017r. skorzystały 75 rodziny. W rodzinach tych było 256 osób, co stanowi 8,65% ogółu mieszkańców gminy (na 31.12.2017r. – 2 960).

Osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielano pomocy w formie:

- zasiłki stałe – 12 osób,
- zasiłki celowe – 22 rodzin,
- zasiłki okresowe – 17 rodzin,
- pomoc materialna dla uczniów w formie zasiłków i stypendiów szkolnych – przyznano 58 dzieciom.

- pomoc w postaci posiłków realizowana w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 84 dzieci w wieku szkolnym,

- pomoc w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku realizowana w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania dla 6 osób.

W stosunku do osób bezrobotnych podejmowano działania zmierzające do ich aktywizacji zawodowej. Pracownicy socjalni utrzymywali kontakty z pracodawcami z terenu gminy Nowinka oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Augustowie, dzięki temu do zakładów zgłaszających zapotrzebowanie na pracowników bezpośrednio kierowano klientów ośrodka posiadających status osoby bezrobotnej.

II. Wzmocnienie funkcji i roli rodziny poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych

W ramach poradnictwa prawnego mieszkańcy mogą skorzystać z bezpłatnej porady prawnej w Urzędzie Gminy Nowinka w każdy czwartek w godzinach 12.00-15.00. W ciągu roku do punktu zgłosiło się 15 osób.

Od października 2016 roku Gmina Nowinka zatrudnia psychologa świadczącego bezpłatne porady potrzebującym mieszkańcom, z usług którego w 2017r. skorzystało 51 osób, udzielana jest także bezpłatna pomoc terapeutyczna prowadzona w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dwa razy w miesiącu przez terapeutę uzależnień – 51 osób skorzystało. Udzielane są również konsultacje, porady dzieciom i rodzicom przez pedagoga szkolnego dwa razy w tygodniu w ZS w Nowince, oraz raz w miesiącu w SP w Olszance i Monkiniach.

W 2017r. Gmina Nowinka złożyła ofertę w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2017r.”, który odbywał się w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zadanie objęte konkursem polegało na dofinansowaniu w formie dotacji na zatrudnienie asystenta rodziny. Otrzymane środki finansowe w kwocie 4500,00zł., z czego wydatkowano w kwocie 1 486,22zł. oraz wkład własny w kwocie 7 513,76zł. pozwoliły na zatrudnienie asystenta rodziny na podstawie umowy o świadczenie usług w okresie od 01.07.2017r. do 31.12.2017r.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r., poz. 697 ze zm.), praca asystenta rodziny ma na celu pomoc w przezwycięzeniu trudnej sytuacji rodzinnej. Praca asystenta opierać się powinna na bezpośrednim kontakcie z klientami w ich miejscu zamieszkania. W związku z powyższym wyjazdy w teren są niezbędne dla prawidłowej realizacji zadań asystenta rodziny a także współpraca z instytucjami, urzędami, służbą zdrowia itp. oraz przygotowanie, usystematyzowanie i wypełnianie dokumentacji. Asystent rodziny zatrudniony był w ramach zadaniowego trybu pracy, co pozwalało na prace z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowince. Działania, które są podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne i wielokierunkowe. Dla każdej rodziny, po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy, który był realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania.

Pomocą asystenta rodziny były objęte 4 rodziny. W pierwszej rodzinie występowały takie problemy jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wielodzietność i niepełnosprawność. Celem głównym rodziny, w którym pomagał asystent było podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Współpraca z rodziną została oceniona pozytywnie. Druga rodzina miała takie problemy jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wielodzietność, samotne macierzyństwo, ubóstwo, bezrobocie oraz niskie umiejętności społeczne. Przy pomocy asystenta, matka nabywała umiejętności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz starała się o powrót małoletnich dzieci do rodziny biologicznej. Rodzina ta w dalszym ciągu potrzebuje wsparcia i pomocy. Rodzina trzecia w 2017 roku borykała się z takimi problemami jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz ubóstwo. Asystent pomagał rodzinie w nabyciu umiejętności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Rokowania dla rodziny asystent ocenił na pozytywne, lecz w dalszym ciągu rodzina ta potrzebuje motywacji zewnętrznej. W ostatniej rodzinie korzystającej z pomocy asystenta problemem było: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz samotne macierzyństwo. Celem, który pomagał osiągnąć asystent było podniesienie kompetencji oraz umiejętności opiekuńczo-wychowawczych matki. Rodzina ta w listopadzie 2017 roku zmieniła miejsce zamieszkania i zakończyła współpracę z asystentem rodziny.

Dla utrzymania efektów, które udało się wypracować z rodzinami konieczna jest stała kontrola, a także wsparcie ze strony asystenta w stosunku do rodzin. Dlatego też, po osiągnięciu sukcesu rodzina nie traci kontaktu z asystentem, a w dalszym ciągu współpracuje pracując na kolejne sukcesy.

Dla osiągnięcia lepszych efektów utrzymywany był kontakt z pracownikami socjalnymi, dzielnicowym, terapeutami, wychowawcami placówek opiekuńczych, służbami zdrowia. Nawiązano kontakt z pedagogiem szkolnymi, psychologiem oraz nauczycielami w celu uzyskania jak najbardziej kompletnej wiedzy na temat dzieci, pochodzących z rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny. Prowadzona jest systematyczna współpraca z kuratorami sądowymi i zawodowymi. Dla utrzymania efektów, które udało się wypracować z rodzinami konieczna jest stała kontrola, a także wsparcie ze strony asystenta w stosunku do rodzin. Dlatego też, po osiągnięciu sukcesu rodzina nie traci kontaktu z asystentem, a w dalszym ciągu współpracuje pracując na kolejne sukcesy.

Ważnym jest kontynuowanie działań asystenta rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym Ośrodka. Pracownik socjalny nie ma możliwości prowadzić działań przypisanych asystentowi rodziny, gdyż te działania skierowane na konkretną rodzinę są działaniami ciągłymi prowadzonymi w różnych dniach o różnych porach dnia. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i daje możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych czy większych efektów pracy z rodziną.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań przez asystenta rodziny niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Służy temu m.in. udział w różnego rodzaju szkoleniach. W roku 2017 asystent rodziny wziął udział w szkoleniu z zakresu Ustawy „Za Życiem”- zarys prawny Rola Asystenta Rodziny w Motywowaniu do Zmiany organizowanym przez firmę Profilaktyka KIER w Suwałkach. Szkolenie te miało na celu podniesienie poziomu posiadanych umiejętności i efektywności działań.

III. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

W celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w szkołach na terenie gminy prowadzone są następujące rodzaje zajęć.

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia logopedyczne (dzieci mają zapewnione zajęcia w Augustowie).

Ponadto w szkołach prowadzone są:

1. indywidualne rozmowy interwencyjne z uczniami sprawującymi problemy wychowawcze, w tym również z uczniami objętymi nadzorem kuratorskim, uczniami wagarującymi,
2. indywidualne rozmowy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym czy też z rodzin pozostających w konfliktach,
3. działania edukacyjne i wychowawcze podejmowane na lekcjach z wychowawcą na temat przemocy słownej i fizycznej,
4. rozmowy wspierające i motywacyjne,
5. zajęcia rozwijające umiejętności interpersonalne uczniów,

Dzieci i młodzież z terenu gminy Nowinka obejmowane są także działaniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Augustowie, której celem jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Swym działaniem Poradnia udziela wsparcia wynikającego z jej kompetencji w zakresie:

1. diagnozowania poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,

2. wspomaganie dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami poprzez : zajęcia dla małych dzieci w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju, zajęcia edukacyjne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

3. Finansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub innej placówce

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie dotyczącej dzieci z terenu gminy Nowinka umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych wynika, że w 2017r. łącznie w pieczy zastępczej umieszczonych było 5 dzieci w tym

- 1) w rodzinnej pieczy zastępczej – 1 dziecko
- 2) w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywa 4 dzieci

Wysokość wydatków poniesionych przez Gminę – 5.988,32zł.

Zgodnie z art. 191 ust 8 i 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017, poz. 697 ze zm.) w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w pierwszym roku 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku pobytu 30%, w trzecim i następnych 50%. Zgodnie z zapisami Ustawy tut. Ośrodek pokrywał częściowe koszty pobytu dzieci w ww. formach opieki zastępczej w wysokości 10% lub 30% kosztu pobytu. Na ten cel wydatkowano kwotę 5 233,92zł. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

Rodzina, których dzieci postanowieniem sądu zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej objęte są działaniami pracownika socjalnego GOPS oraz asystenta rodziny, mającymi na celu takie wsparcie rodziny oraz wzmocnienie jej kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w celu umożliwienia powrotu dzieci do środowiska.

Na terenie gminy Nowinka funkcjonują 4 rodziny zastępcze i 1 rodzinny dom dziecka. Rodziny te objęte są obowiązkową, stałą pomocą ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie. Dzieci te umieszczone zostały w pieczy zastępczej przed reformą, w związku z tym gmina nie ponosi kosztów utrzymania w rodzinach zastępczych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince sporządza w wyznaczonych terminach sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017, poz. 697 ze zm.)

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest aktem prawnym wprowadzającym z dniem 1 stycznia 2012 r. nowy system pracy z rodziną, mającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Przepisy w tym zakresie, funkcjonujące poprzednio w ustawie o pomocy społecznej, nie odpowiadały wszystkim potrzebom rodzin wychowujących dzieci. Problemy opiekuńczo-wychowawcze pojawiają się w rodzinach bez względu na ich sytuację dochodową. Kryteria dochodowe, z którymi powiązane są przepisy ustawy o pomocy społecznej, ograniczały możliwość wspierania rodzin borykających się z trudnościami w wykonywaniu funkcji rodzicielskich. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła szersze podejście do tych zagadnień. Przy udzielaniu pomocy rodzinom na podstawie przepisów tej ustawy bierze się pod uwagę trudności w funkcjonowaniu rodziny wychowującej dzieci do 18 r. ż. oraz jej potrzeby.

Istotą rozwiązań, ujętych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest spójny system narzędzi opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu mają zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony został szybki powrót do rodziny dziecka, które z uwagi na jego dobro okresowo musiało zostać umieszczone poza nią. Dlatego też przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyły na gminy obowiązek prowadzenia pracy z rodziną w środowisku, aby wzmocnić rodziny zagrożone czasową utratą prawa do wychowywania dzieci.

W świetle powyższego wydaje się zatem, że sprawą kluczową dla samorządów gmin jest odpowiedni do potrzeb i sytuacji rodziny dobór narzędzi jej wsparcia.

Właśnie w tym zakresie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje samorządom pewną swobodę, czyniąc część świadczeń obligatoryjnymi, a część fakultatywnymi lub rozkładając w czasie – tak jak to ma miejsce w przypadku asystenta rodziny – ich obligatoryjność. Tym samym w/w ustawa podkreśla prawo władz samorządowych do prowadzenia własnej polityki rodzinnej, z uwzględnieniem specyfiki problemów społecznych oraz posiadanych zasobów.

Sporządziła: dn. 15.03.2018r.

Ewa Miezio

KIEROWNIA
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Ewa Miezio

